

V příštím roce uplyne deset let od smrti sochaře Zdeňka Palera, což jistě neznamená dostatečný časový odstup, který by umožnil podat ucelený pohled na proces sochařova vývoje. I přesto se tato diplomová práce pokusí předvést hlavní témata Palerovy tvorby, shrnout veškeré doposud zveřejněné reakce na sochařův výtvarný projev a zařadit jej do širších dobových souvislostí. Ač Palerovo sochařské dílo zaujímá v českém výtvarném umění druhé poloviny dvacátého století místo zásadní, není širší veřejnosti známo. Přesvědčivost vážného tvůrčího výsledku tkví především v autorově soustředěném a systematickém směřování k samé podstatě sochařství, jež doplňoval zevrubnými úvahami o základních sochařských otázkách. Tvorbě Paler zasvětil svůj čas i myšlenky; vedle hlavní volné sochařské tvorby se věnoval občasným realizacím pro architekturu, návrhům filmových plakátů a restaurátorské činnosti. Patřil ke generaci, která aktivně vstoupila do uměleckého světa počátkem let padesátých a tvořila později na pozadí doby značně rozporuplné. Navzdory vnějším okolnostem Palerovo dílo charakterizuje významná vnitřní soudržnost. Část sochařské generace, k níž Paler náležel, vycházela z odkazu Otty Gutfreunda a od konce padesátých let se vyrovnávala se silným vlivem nefigurativních výtvarných tendencí. Počáteční Palerova četná účast na výstavách, přetrvávající až do konce let šedesátých, byla postupně vystřídána obdobím sochařovy uzavřenosti, intenzivního tvůrčího soustředění, jež vyplývalo zvláště z autorovy vysoké náročnosti na sebe sama. Proto se v pozdější době, již svobodné, Palerova tvorba objevovala ve výstavních síních jen velmi zřídka, k souborné výstavě za sochařova života bohužel již nedošlo. Dodnes tak přetrvává, ač z důvodů odlišných, nedostupnost velké části Palerova sochařského odkazu.